Naturreservatet Ängbyskogen
Knivsta kommun

Bildande av naturreservatet Ängbyskogen i Knivsta kommun

Beslut

Knivsta kommun förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken det område som utmärkts på bifogad beslutskarta som naturreservat.
Beslutet riktar sig till allmänheten, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.
Naturreservatets namn ska vara Ängbyskogen.

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservat Ängbyskogen är bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer, tillgodose behov av området för friluftslivet, skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer för skyddsvärda arter.
Det preciserade syftet med naturreservatet är att:

- bevara naturskogsartad tallskog, barrnaturskog, trädklädd betesmark, sumpskog, fuktäng, samt den biologiska mångfald i form av arter, strukturer och processer som förekommer i dessa miljöer,
- återställa trädklädd betesmark,
- nyskapa barrnaturskog,
- bevara områdets biologiska kulturarv med spärrgreniga träd, böljande skogsbryn och ängslyckor i skogsmiljön,
- bevara ett, för allmänheten, attraktivt besöksområde med både trädklädda och öppna marker, som stimulerar till naturupplevelser, ett aktivt friluftsliv och utomhuspedagogik.

Syftet uppnås främst genom att:

- inte tillåta skogsbruk eller exploaterande verksamhet eller annan aktivitet som riskerar att påverka kontinuitet av tillgång till gamla, döende och döda träd,
- inte tillåta verksamhet eller aktivitet som riskerar att rubba hydrologin i området,
- hävda öppna gräsmarker, brynmiljöer och betesmarker,
- friställa spärrgreniga träd,
- genomföra åtgärder som gynnar prioriterade arter,
- genomföra åtgärder som syftar till att återställa områdets hydrologi,
- vidta åtgärder för att underlätta allmänhetens friluftsliv och verksamhet för utomhuspedagogik.

Skälen för beslutet

De prioriterade bevarandevärdena i naturreservatet utgörs av naturskogsartad tallskog, barrnaturskog, kalkbarrskog, trädklädd betesmark, sumpskog, med rik mångfald av kärlväxter, svampar och insekter. Hela området fungerar som tätortsnära natur- och friluftsområde för allmänheten och som strategiskt placerad lokal för utomhuspedagogik, bland annat för kommunens naturskola.

Föreskrifter

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Knivsta kommun med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § andra stycket miljöbalken om inskränkning i rätten att använda mark- och vattenområden inom naturreservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och andra författningar är det förbjudet att:

1. avverka, röja, så, plantera eller utföra annan skogsbruksåtgärd, eller på annat sätt skada eller föra bort levande eller döda träd eller buskar med undantag för

    - fällning av träd eller kapning av grenar som utgör fara för människor, byggnad eller anordning efter överenskommelse med reservatsförvaltaren,
    - fällning av träd, kapning av grenar eller röjning av sly i samband med underhåll av intilliggande byggnad eller anläggning, efter överenskommelse med reservatsförvaltaren,

2. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar reservatsområdets topografi, yt- eller dräneringsförhållanden såsom att gräva, spränga, muddra, schakta, plöja, dämma, nydika, underhållsrensa dike, skyddsdika eller på annat sätt föra bort vatten, utfylla, tippa, skada stenblock, markbereda, bryta stubbar eller utföra annan markbearbetning med undantag för

    - åtgärder i samband med jordbruksverksamhet i området utmarkerat i bilaga 2,

3. uppföra byggnad eller anlägga väg, mast, antenn eller annan anläggning eller anordning med undantag för,
    - uppförande av anordning i samband med underhåll av intilliggande byggnad efter överenskommelse med reservatsförvaltaren,

4. dra fram ny mark- eller luftledning eller ledning i vatten,

5. framföra motordrivet fordon med undantag för

- hämtning av vildsvin eller annan art som fällts i enlighet med föreskrift A9,
- åtgärder i samband med jordbruksverksamhet i området utmarkerat i bilaga 2,

6. anordna upplag,

7. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel,

8. sätta upp eller upplåta plats för skylt eller liknande,

9. bedriva jakt med undantag för

   - naturvårdande jakt på vildsvin eller annan art som hotar de prioriterade skyddsvärdena i reservatet,

10. införa för trakten främmande växt- eller djurart/ras med undantag för

    - tamboskap i samband med beteshävd,
    - åtgärder i samband med jordbruksverksamhet i området utmarkerat i bilaga 2,

11. upplåta plats för camping, uppställning av husvagn, släpvagn eller motordrivet fordon.

Föreskrifter nedan under punkt C gällande allmänheten gäller även markägare och innehavare av särskild rätt med undantag för åtgärder som är nödvändiga för att kunna sköta reservatsområdet eller för att kunna utöva sin särskilda rätt, t.ex, servitut.

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken om vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktas att tåla

Ägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas:

1. utmärkning av naturreservatets yttergränser enligt gällande anvisningar,

2. igenläggning av diken på ett sätt som inte skadar, eller försumpar mark utanför reservatet, i avsikt att minska avrinningen ut ur reservatet,

3. anläggande och underhåll av stängsel eller byggnader för djurhållningens behov,

4. uppmärkning, anläggande och underhåll av stigar och spänger för vandring, samt leder för cykling och ridning, sittbänkar, rastplats, eldstad, vindskydd, toaletter, vedförråd,

5. fällning eller ringbarkning av mindre träd och röjning av sly i syfte att friställa grova lövträd eller tall eller öka ljusinsläpp i skog och skogsbryn. Fällda träd ska lämnas kvar i skogen, ris och sly får fraktas ut,

6. naturvårdsinriktad luckhuggning eller utglesning av gran inom område markerat på karta, bilaga 2. Fällda träd får fraktas ut,

7. anordning av tillfälliga upplag i samband med skötsel av reservatsområdet,

8. slåtter eller bete,

9. åtgärder i syfte att upprätthålla en trädfri yta i området utmarkerat i bilaga 2,

10. åtgärder i syfte att undvika eller begränsa större angrepp av granbarkborre som kan hota prioriterade bevarandevärden, genom barkning, rotkapning av vindfällda träd samt utplacering av fällor eller fångstvirke. Inga träd som fälls i detta syfte ska föras ut ur naturreservatet, med undantag för eventuellt fångstvirke,

11. mekanisk bekämpning av invasiva eller främmande arter och stammar,

12. uppsättning och underhåll av informationstavlor,

C. Föreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt inom naturreservatet

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och andra författningar är det förbjudet att:

1. insamla mossor, lavar eller svampar med undantag för mindre kollekt för artbestämning och plockning av matsvamp,

2. insamla insekter eller andra ryggradslösa djur med undantag för håvning eller plockning av enstaka individer för artbestämning, utan att skada bevarandevärdena,

3. elda eller grilla på annan än av Kommunen särskilt iordningställd plats, eller utan Kommunens tillstånd,

4. framföra motordrivet fordon,

5. sätta upp permanenta markeringar, skylt eller liknande, eller göra inskrift,

6. tälta utan Kommunens tillstånd,

7. cykla annat än på markerade cykelstigar,

8. rida, annat än på markerade ridstigar,

9. utan Kommunens tillstånd sätta upp markeringar såsom snitslar eller orienteringskontroller annat än tillfälligt i samband med förenings- eller skolaktivitet eller liknande,

10. utan Kommunens tillstånd anordna tävling eller arrangemang med fler än 75 deltagare.

Undantag från föreskrifterna

Föreskrifterna under A och C ska inte utgöra hinder för:

- förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att genomföra de skötsel- och andra åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna under B ovan,

- Kommunen, eller av Kommunen utsedd uppdragstagare, att i uppföljnings-, miljöövervaknings- eller pedagogiskt syfte utföra inventeringsverksamhet, nödvändig insamling av bestämningsmaterial, eller annan dokumentation av växt- och djurliv inom naturreservatet,

- genomförande av biologiska undersökningar som inte skadar bevarandevärdena. För sådana undersökningar krävs dock Kommunens tillstånd,

- Kommunens naturskola att inom den utomhuspedagogiska verksamheten elda, såga av grenar eller sly samt framföra motordrivet fordon för transporter kopplade till verksamheten,

- innehavare av särskild rätt att utföra de åtgärder som omfattas av den särskilda rätten. Detta gäller t.ex. underhåll av befintligt ledningsnät och transformatorstation, luftkablar och vägar,

- personal inom polisen, sjukvården eller räddningstjänsten att vidta nödvändiga åtgärder i samband med övervakning, bekämpning av brand, oljeutsläpp, kemikalieutsläpp eller i samband med andra insatser. Anmälan ska om möjligt göras till kommunen i förväg, annars efter genomförandet.

Fastställelse av skötselplan

Med stöd av 3 § i förordningen (SFS 1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer kommunfullmäktige bifogad skötselplan, bilaga 4.

Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn	Ängbyskogen
Kommun	Knivsta
Markägare	Knivsta kommun
Berörda fastigheter	Hagelstena1:2, Trunsta 3:21, Granlund 2:3, Knivsta-Tarv 1:1, Ängby 2:1, Ängby 1:1, Knivsta-Tarv s:2
Förvaltare	Knivsta kommun
Reservatets areal	79,4 ha
Lägesbeskrivning	Reservatet är beläget på västra sidan av Knivsta tätort. Läget framgår av översiktskarta, bilaga 3.
Naturgeografisk region	Svealands sprickdalsterräng med lerslättsdalar och sjöbäcken (24).
Bedömningar	Skötselplan för Knivsta kommuns skogs- och naturmark (2014), Vad händer när kottarna tar slut? (2016), Knivsta kommuns Grönstrukturplan (2016), Naturvärdesinventering vid Nydal och Ängby, Knivsta kommun, Ekologigruppen, (2019) Sammanställning av inrapporterade arter, Knivsta kommun (2019)
Markslag och naturtyp (ungefärliga arealer)	Barrnaturskog 44 ha Naturskogsartad tallskog 14,7 ha Trädklädd hagmark 11,5 ha Sumpskog 2 ha Äng/Vall 7,1 ha

Beskrivning av naturreservatet

Ängbyskogen ligger norr om Gredelbyleden väster och nordväst om Knivsta tätort och är en del av ett starkt kulturpräglat landskap. Åkermark omgärdar hela skogen överallt utom i söder och sydost där skogen avgränsas av tät småhusbebyggelse. Skogsgränsen är djupt flikig och i låglänta partier går åkermarken långt in i skogsområdet. På många platser är skogen tät hela vägen ut till brynet, men det finns också delar där brynet är luckigt och i olika stadier av igenväxning. Terrängen är kuperad med tallskog i väster och i branterna i söder och sumpskog och fuktäng i de mittersta, låglänta delarna. Intill fuktängen finns resterna av ett torp med jordkällare. På uddar längst i norr och väster finns gamla trädbärande hagmarksområden med spärrgreniga jätteekar och oxlar. Stora delar av reservatets inre områden består av lågörtsgranskog med en kalkgynnad markfunga.

Flera diken genomlöper skogen, däribland några mindre skogsdiken och ett större krondike som delvis har växt igen. I reservatet ingår en gammal inäga som sannolikt brukats som äng. Runt denna finns öppnare brynmiljöer med dungar av asp och buskage av framförallt slån.

Området omfattar ett flertal naturtyper och terrängen är kuperad, vilket innebär att det är en variationsrik miljö där besökare kan hitta rum av olika karaktär. Skogen

genomkorsas av ett virrvarrr av stigar och Upplandsleden går genom den i nord-sydlig riktning. Ett vindskydd med eldplats finns i de västra delarna.

Ängbyskogen ligger relativt isolerad från övrig skog i kommunen och fungerar som ett refugium för de arter som finns kvar här. Storleken på skogen innebär att den kan fungera som livsmiljö för skogsmesar och ingå i födosöksområde för hackspettar och andra arter som kan röra sig övre större områden.

Ängbyskogen berörs av Åtgärdsprogrammet för Kalktallskogar och Skyddsvärda träd.

Kommunens bedömningar

Ängbyskogen utgör ett, ur naturvårdssynpunkt sett, mycket värdefullt naturområde bestående av barrnaturskog, kalkbarrskog, natutrskogsartad tallskog, ädellövmiljöer och sumpskog och vilka hyser en stor mångfald, av växt- och djurarter. Skogen är också mycket värdefull som rekreations- och friluftsområde för de boende i Knivsta kommun.

För att områdets värden ska bestå behöver området undantas från exploatering som innebär att områdets natur- och friluftslivsvärden påtagligt skulle skadas. Vidare behövs vissa skötselinsatser för att dessa värden ska bestå och stärkas. Kommunen har bedömt att området därför bör förklaras som naturreservat.

Kommunen bedömer att beslutet bidrar till att uppfylla miljökvalitetsmålen Ett rikt växt- och djurliv och Levande skogar genom att 79,4 hektar skyddsvärd natur ges ett långsiktigt skydd. Kommunen bedömer att beslutet bidrar till att uppfylla friluftslivsmålen Attraktiv tätortsnära natur och Skyddade områden som resurs för friluftslivet.

Kommunen bedömer att detta beslut är förenligt med en ur allmän synpunkt sett lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med den för området gällande kommunala översiktsplanen.
Kommunen bedömer att inskränkningarna i enskilds rätt att använda mark eller vatten inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Ärendets beredning

Skogen är utpekat som ett viktigt tätortsnära grönområde i kommunens översiktsplan (2017). Flera inventeringar och planer, såsom Knivsta kommuns grönstrukturplan, 2016, Knivsta kommuns skogsskötselplan, 2014 har framhållit områdets höga naturvärden. Området har naturvärdesinventerats enligt standard 2016.

Delar av området är klassat som Naturvärdesobjekt av Skogsstyrelsen. Ett stort antal arter är också inrapporterade i Artportalen från området.

Synpunkter gällande hur naturreservatet nyttjas har insamlats från ett flertal friluftslivsorganisationer och allmänheten under år 2021.

Inkomna remissynpunkter

Se samrådshandling, bilaga 5.

Upplysningar

Reservatsbeslutet kungörs på kommunens elektroniska anslagstavla.

Föreskrifterna under C ovan, enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas, vistas och om ordningen i övrigt inom naturreservatet, gäller omedelbart, även om de överklagas.

Den som vill göra anspråk på ersättning eller kräva inlösen av fastighet ska väcka talan hos mark- och miljödomstolen mot staten inom ett år från det att beslutet på vilket anspråket grundas har vunnit laga kraft vid påföljd att rätten till ersättning eller inlösen annars går förlorad.

Knivsta kommun är förvaltare av naturreservatet.

Knivsta kommun ska enligt 2 kap. 9 § miljötillsynsförordningen (2011:13) utöva operativ tillsyn över att naturreservatets föreskrifter följs. Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken gäller bl.a. att brott mot föreskrift som meddelats med stöd av 7 kap. miljöbalken kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan Kommunen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Enligt 4 § skogsvårdslagen (1979:429) ska bestämmelser i denna lag eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter inte tillämpas i den mån vad där sägs strider mot föreskrifter för naturreservatet. Det innebär t.ex. att eventuella vindfällen och stormskadad skog lämnas orörda.

Enligt 3 kap. 9 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor har, efter en eventuell brand, ägaren eller nyttjanderättshavaren ansvar för bevakning i den utsträckning som har beslutats av räddningsledaren efter avslutad räddningsinsats. Behövs bevakning med hänsyn till risken för ny brand men kommer bevakningen inte till stånd, får räddningsledaren utföra bevakningen på ägarens eller nyttjanderättshavarens bekostnad.

Knivsta kommun kan meddela dispens från föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte.

Utöver föreskrifterna för naturreservatet gäller också generella bestämmelser till skydd för naturmiljön, till exempel:

- Fridlysning av vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon enligt jaktlagen (1987:259). Vissa andra växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap. miljöbalken och artskyddsförordningen (2007:845).

- Terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594) med visst förbud mot körning i terräng,

- Fornlämningar är skyddade enligt 2 kap. kulturmiljölagen (1988:950)

Bilagor

1. Beslutskarta,
2. Föreskriftskarta
3. Översiktskarta
4. Skötselplan med bilagor
5. Samrådshandling

Bilaga 1. Beslutskarta
Reservatsgräns
N
0 0,075 0,15 0,3 Kilometer
Lantmäteriet, Knivsta kommun

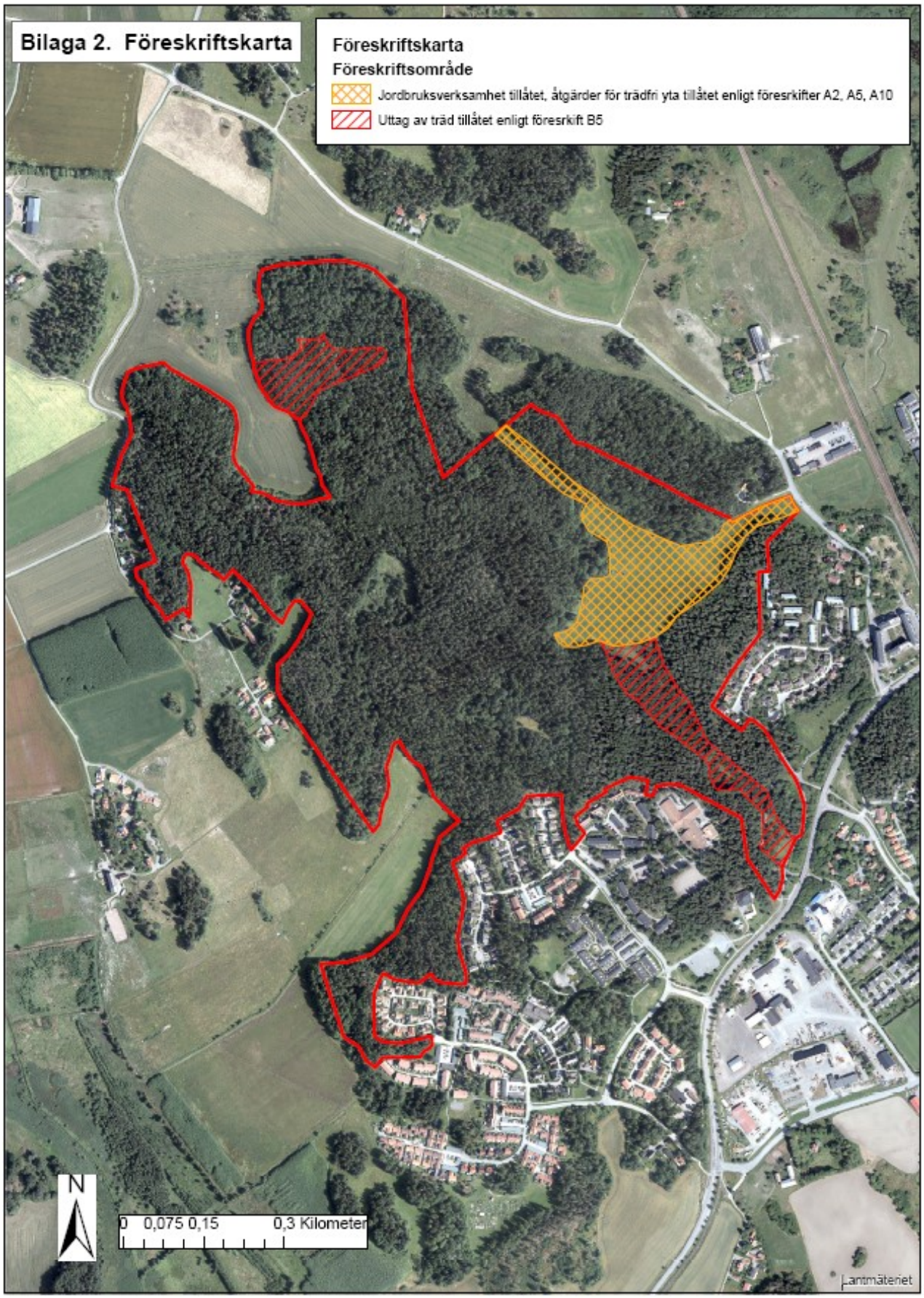
Bilaga 2. Föreskriftskarta
Föreskriftskarta
Föreskriftsområde
Jordbruksverksamhet tillåtet, åtgärder för trädfri yta tillåtet enligt föresrkifter A2, A5, A10
Uttag av träd tillåtet enligt föresrkift B5
N
0 0,075 0,15 0,3 Kilometer
Lantmäteriet

Bilaga 3. Översiktskarta
Reservatsgräns Ängbyskogen
Befintliga naturreservat
N
0 0,275 0,55 1,1 Kilometer

Hur du överklagar
Kommunens beslut får överklagas till länsstyrelsen i Uppsala län.
Om du vill överklaga beslutet ska ditt överklagande ska vara hos kommunen inom tre veckor från det att beslutet kungjordes. Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul-, eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.
Överklagandet ska ställas till Länsstyrelsen i Uppsala län, men ges in till kommunen som prövar om ditt överklagande lämnats in i rätt tid. Har ditt överklagande kommit i tid vidarebefordrar kommunen det till länsstyrelsen.
Ditt överklagande ska vara skriftligt och innehålla uppgifter om ditt namn, person- eller organisationsnummer, adress, telefonnummer (dock inte hemligt telefonnummer), epost och annat som har betydelse för att domstolen ska kunna nå dig. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där du kan nås för delgivning anges.
Du behöver ange vilket beslut som du överklagar (diarienummer och beslutsdatum), varför du anser att kommunens beslut är felaktigt och vilken ändring av beslutet du begär samt de omständigheter (bevis) du åberopar till stöd för din begäran.
Mejla ditt överklagande till knivsta@knivsta.se eller skicka det med post till:
Knivsta kommun
741 75

Skötselplan för naturreservatet Ängbyskogen Knivsta kommun

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SKÖTSELPLANENS SYFTE 17
SYFTET MED RESERVATET OCH DESS SKÖTSEL 17
BESKRIVNINGSDEL 18
Uppgifter om naturreservatet 18
Allmän beskrivning 18
Historisk och nuvarande markanvändning 19
Områdets bevarandevärden 21
Biologiska värden 21
Kulturhistoriska värden 24
Värden för friluftslivet 24
Prioriterade bevarandevärden 25
KÄLLFÖRTECKNING 26
PLANDEL 27
Beskrivning, bevarandemål och skötselåtgärder 27
Skötselområde A: Trädklädd betesmark 4,4 ha 27
Skötselområde A1: Trädklädd betesmark 4,4 ha 27
Skötselområde B: Sumpskog 2 ha 28
Skötselområde C: Naturskogsartad tallskog 14 ha 29
Skötselområde D: Naturskogsartad barrblandskog 42 ha 29
Skötselområde D1: Granskog 29
Skötselområde E: Öppen mark 30
Skötselområde E1: Öppen mark med brynmiljö 30
Anordningar för friluftslivet 31
Upplysningar 32
Vägar (inklusive vägdiken), stigar och ledningar ..... Fel! Bokmärket är inte definierat.
Byggnader och andra anläggningar 32
Upplag m.m. 32
Ridning och cykling 32
Stängsel och staket 32
Jakt och fiske 32
Kulturlämningar 32
UPPFÖLJNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER 32
BILAGOR 32

SKÖTSELPLANENS SYFTE

Skötselplanen avser främst att ge anvisningar om hur reservatet ska förvaltas för att syftet med naturreservatet ska tillgodoses. Skötselplanen kan, inom ramen för syfte och föreskrifter, justeras vid behov. Knivsta kommun ansvarar för revidering och fastställande av skötselplaner.

SYFTET MED RESERVATET OCH DESS SKÖTSEL

Syftet med naturreservat Ängbyskogen är bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer, tillgodose behov av området för friluftslivet, skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer för skyddsvärda arter.
Det preciserade syftet med naturreservatet är att:

- bevara naturskogsartad tallskog, barrnaturskog, trädklädd betesmark, sumpskog, fuktäng, samt den biologiska mångfald i form av arter, strukturer och processer som förekommer i dessa miljöer,
- återställa trädklädd betesmark,
- nyskapa barrnaturskog,
- bevara områdets biologiska kulturarv med spärrgreniga träd, böljande skogsbryn och ängslyckor i skogsmiljön,
- bevara ett, för allmänheten, attraktivt besöksområde med både trädklädda och öppna marker, som stimulerar till naturupplevelser, ett aktivt friluftsliv och utomhuspedagogik.

Syftet uppnås främst genom att:

- inte tillåta skogsbruk eller exploaterande verksamhet eller annan aktivitet som riskerar att påverka kontinuitet av tillgång till gamla, döende och döda träd,
- inte tillåta verksamhet eller aktivitet som riskerar att rubba hydrologin i området,
- hävda öppna gräsmarker, brynmiljöer och betesmarker,
- friställa spärrgreniga träd,
- genomföra åtgärder som gynnar prioriterade arter,
- genomföra åtgärder som syftar till att återställa områdets hydrologi,
- vidta åtgärder för att underlätta allmänhetens friluftsliv och verksamhet för utomhuspedagogik.

BESKRIVNINGSDEL

Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn	Ängbyskogen
Kommun	Knivsta
Markägare	Knivsta kommun
Berörda fastigheter	Hagelstena1:2, Trunsta 3:21, Granlund 2:3, Knivsta-Tarv 1:1, Ängby 2:1, Ängby 1:1, Knivsta-Tarv s:2
Förvaltare	Knivsta kommun
Reservatets areal	79,4 ha
Lägesbeskrivning	Reservatet är beläget på västra sidan av Knivsta tätort. Läget framgår av översiktskarta, bilaga 3.
Naturgeografisk region	Svealands sprickdalsterräng med lerslättsdalar och sjöbäcken (24).
Bedömningar	Skötselplan för Knivsta kommuns skogs- och naturmark (2014), Vad händer när kottarna tar slut? (2016), Knivsta kommuns Grönstrukturplan (2016), Naturvärdesinventering vid Nydal och Ängby, Knivsta kommun, Ekologigruppen, (2019) Sammanställning av inrapporterade arter, Knivsta kommun (2019)
Markslag och naturtyp (ungefärliga arealer)	Barrnaturskog 44 ha Naturskogsartad tallskog 14,7 ha Trädklädd hagmark 11,5 ha Sumpskog 2 ha Äng/Vall 7,1 ha

Allmän beskrivning

Ängbyskogen ligger norr om Gredelbyleden väster och nordväst om Knivsta tätort och är en del av ett starkt kulturpräglat landskap. Åkermark omgärdar hela skogen överallt utom i söder och sydost där skogen avgränsas av tät småhusbebyggelse. Skogsgränsen är djupt flikig och i låglänta partier går åkermarken långt in i skogsområdet. På många platser är skogen tät hela vägen ut till brynet, men det finns också delar där brynet är luckigt och i olika stadier av igenväxning. Terrängen är kuperad med tallskog i väster och i branterna i söder och sumpskog och fuktäng i de mittersta, låglänta delarna. Intill fuktängen finns resterna av ett torp med jordkällare. På uddar längst i norr och väster finns gamla trädklädda betesmarker med spärrgreniga jätteekar och oxlar. Stora delar av reservatets inre områden består av lågörtsgranskog med en kalkgynnad markfunga.

Flera diken genomlöper skogen, däribland några mindre skogsdiken och ett större krondike som delvis har växt igen. I reservatet ingår en gammal inäga som sannolikt brukats som

äng. Runt denna finns öppnare brynmiljöer med dungar av asp och buskage av framförallt slån.

Området omfattar ett flertal naturtyper och terrängen är kuperad, vilket innebär att det är en variationsrik miljö där besökare kan hitta rum av olika karaktär. Skogen genomkorsas av ett virrvarrr av stigar och Upplandsleden går genom den i nord- sydlig riktning. Ett vindskydd med eldplats finns i de västra delarna.

Ängbyskogen ligger relativt isolerad från övrig skog i kommunen och fungerar som ett refugium för de arter som finns kvar här. Storleken på skogen innebär att den kan fungera som livsmiljö för skogsmesar och ingå i födosöksområde för hackspettar och andra arter som kan röra sig övre större områden.

Ängbyskogen berörs av Åtgärdsprogrammet för Kalktallskogar och Skyddsvärda träd

Historisk och nuvarande markanvändning

Från historiska kartor kan utläsas att Ängbyskogen har samma karaktär på landskapsnivå idag som den har haft minst sedan mitten av 1800-talet. Samma ängslycka som ses på den häradsekonomiska kartan från mitten av 1800-talet (se figur 1) finns kvar idag.
Stora delar av skogen har sannolikt betats under denna tid, medan de små trädfria områdena har brukats som åker eller äng.
Trädskiktet är över lag gammalt, men skogen är mer eller mindre påverkad av skogsbruk överallt. Endast en mindre del av skogen har kalhuggits, men vissa områden är åkermark som har planterats med gran, eller björk. Några områden har karaktär av gammal, trädklädd betesmark i igenväxningsfas, och här är skogen på beståndsnivå yngre, med enstaka äldre träd inuti.

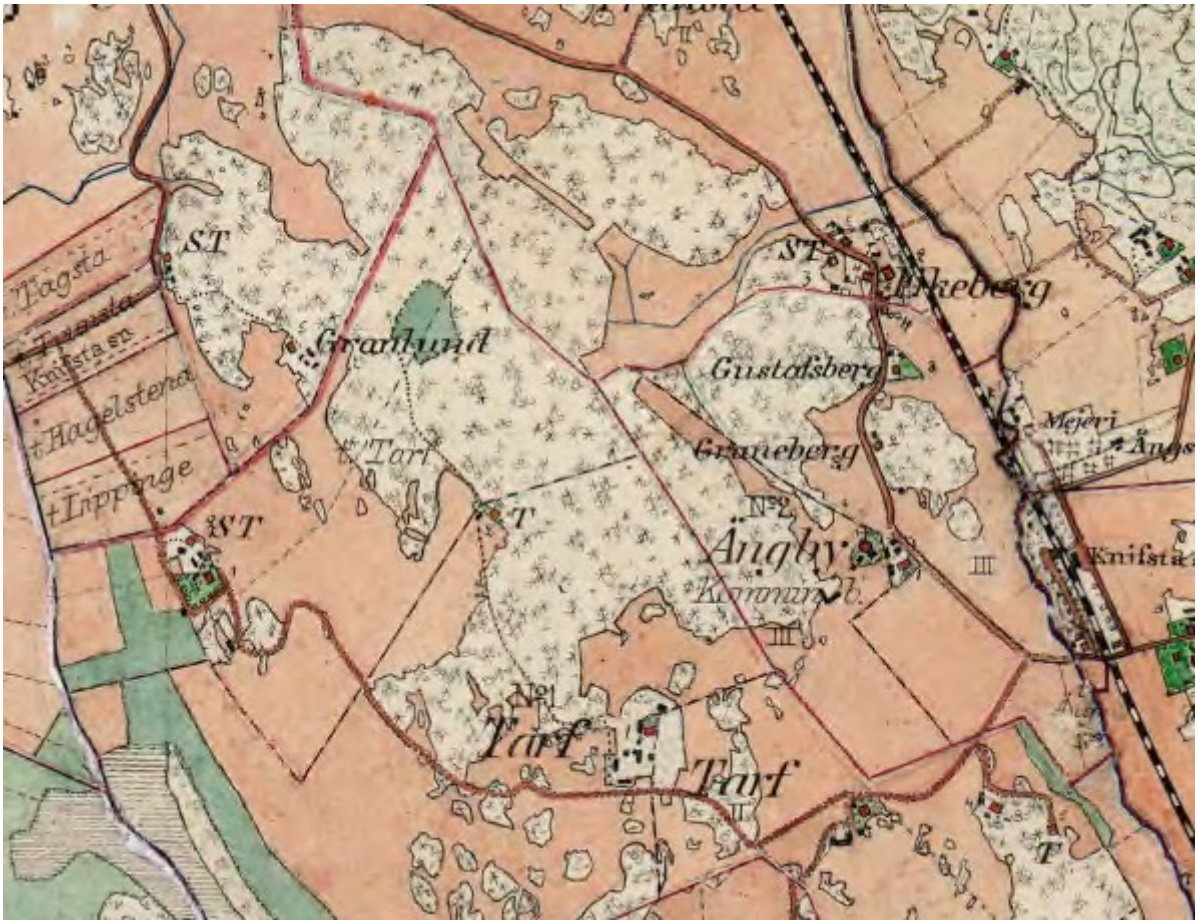

Figur 1. Från Häradsekonomiska kartan 1859-63. Rosa är åkermark, grönt är slåttermark och beige är skogsmark. Stjärnor är barrträd och ringar lövträd. Ängslyckan i mitten syns tydligt, liksom diket som rinner ut ur skogen och genom åkern öster om lyckan. Källa: Lantmäteriet

Under 1900-talet har en åkerlycka har skapats söder om den ursprungliga. På 1960-talet var denna fortfarande helt öppen, men den har sedan dess vuxit igen med framförallt lövträd (se figur 2). De diken som genomskurit och avvattnat området är idag till stor del igenväxta och området är idag sankt. En liten glänta kvarstår där det är som blötast. Senare har de hagmarker som varit helt öppna blivit mer slutna, men betesmarkskaraktären kvarstår och spärrgreniga lövträd finns kvar.
Under 1980-talet också flera av luckorna igenplanterats med gran och det finns täta bestånd av ung gran spritt i skogen.

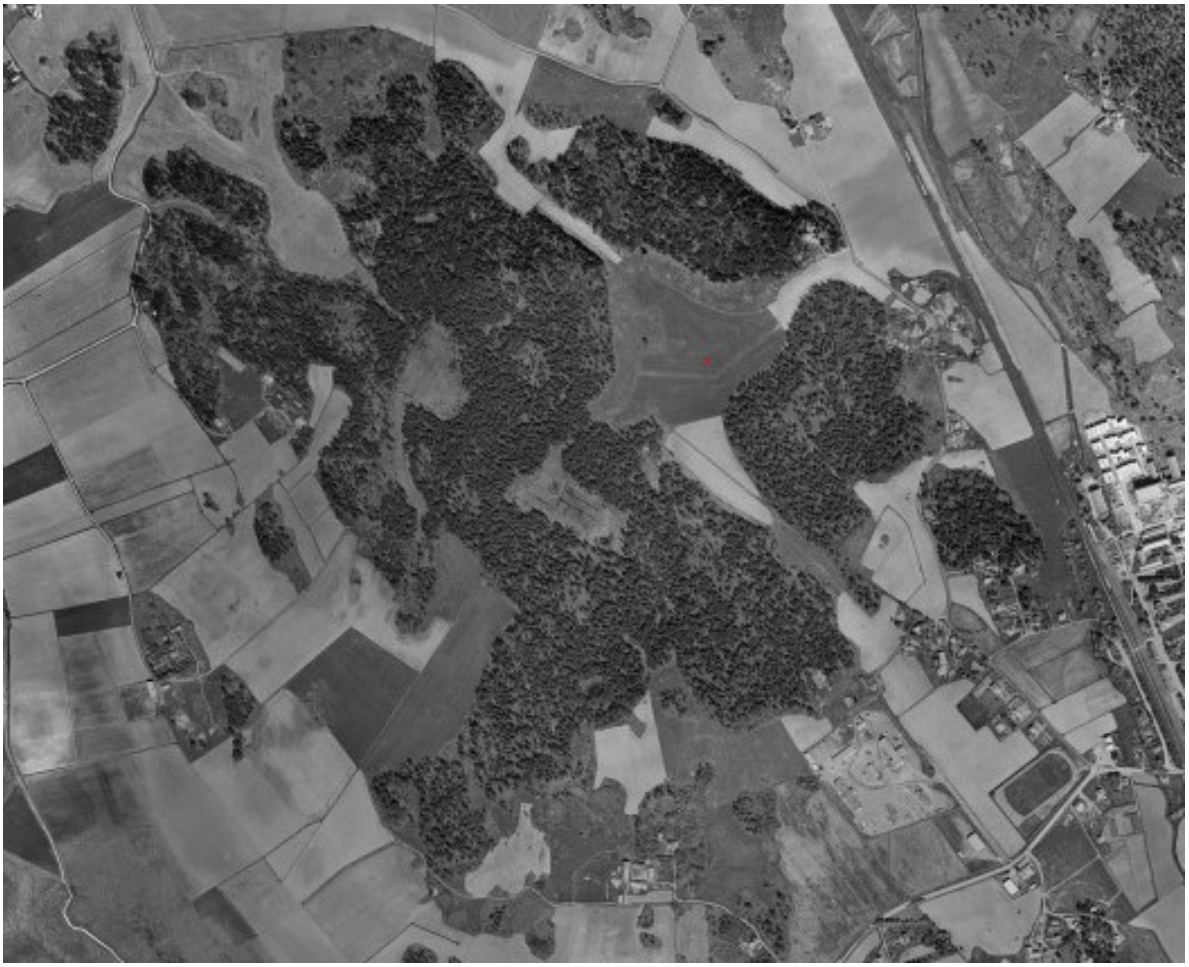

Figur 2. Ortofoto från 1960. Ytterligare en lycka har tillkommit i skogen och en väg in till den ursprungliga lyckan har skapats. Längst i norr syns den glesa betesmarken med jätteekar. Källa Lantmäteriet

Områdets bevarandevärden

Biologiska värden

De prioriterade bevarandevärdena i naturreservatet utgörs främst av naturskogsartad tallskog, kalkbarrskog, barrnaturskog, trädklädd betesmark, och sumpskog. Det förekommer mindre delområden som domineras av asp och grova aspar förekommer spritt i så gott som alla miljöer i skogen. Bevarandevärda strukturer är förutom asparna också de grova hagmarksekar i skogens nordligaste delar och oxelmiljöerna i väster. Det väldigt långa skogsbrynet skapar förutsättningar som födosöksområde för pollinerande insekter och arter som är knutna både till en kombination av öppen mark och sluten skog.

Kalkbarrskog och ädellövmiljöer är ansvarsnaturtyper i Uppsala län, vilket innebär att länet har ett särskilt ansvar att säkerställa att dessa miljöer bevaras. Ängbyskogen ligger i de västligaste och yttersta delarna av kalkbarrskogsbältet i länet, men har ett flertal arter som är tydligt kalkgynnade. Skogens kulturhistoria har också varit gynnsamt för dessa arter,

som behöver en viss störning, gärna i form av bete, i kombination med en kontinuitet av gran för att frodas. Ädellövmiljöerna i Ängbyskogen är trädklädda betesmarker som har en kombination av trädkontinuitet och hävd. Gammal tallskog är en bristvara i landskapet eftersom den inom produktionsskogsbruket oftast avverkas innan den når en ålder av 100 år. Tallskogsområdena i Ängbyskogen som har en medelålder mellan 125-135 år är mycket skyddsvärda. Ett flertal av naturvårdsarterna som noterats är beroende av ett stabilt och fuktigt mikroklimat. Sumpskog och fuktäng är av den anledningen viktiga att bevara i området.

Skogen har inventerats enligt standard, men dock väldigt sent på säsongen. Trots detta har 18 rödlistade arter och 36 signalarter (arter som indikerar miljöer med höga naturvärden) påträffats i området.

Bland skyddsvärda arter kan några kalkgynnade marksvampar knutna till äldre barrskogsbestånd nämnas, t.ex. grangråticka, korktaggsvampar och korallfingersvampar. Dessa arter har en särdeles dålig förmåga att sprida sig och är beroende av att de träd som de lever i symbios med får finnas kvar.

Rynkskinn är en art som indikerar urskogsartade barrskogar. Den lever på grova granstammar med fortfarande kvarsittande bark och trivs i lägen med jämn och hög luftfuktighet. Ängbyskogens kuperade terräng skapar sådana stabila mikroklimat där denna svamp kan frodas.

Blektickan trivs på nyligen döda, eller döende grenar av grova ädellövträd i gamla hagmarker. Alla träd som svampen växer på är naturvårdsträd då den har höga krav på sin livsmiljö och oftast åtföljs av andra ovanliga arter.

Lunglav är en stor bladlav som signalerar en kontinuitet av gamla lövträd och en kombination av ett stabilt, fuktigt mikroklimat, god ljustillgång och god luftkvalitet.

Talltickan växer bara på tallar som har nått en ålder av minst 100 år. Den är mycket ovanlig skogslandskapet, men går ofta att finna i skogar som kapslats in i urbana miljöer, och därför undvikit kalavverkning.

Naturvårdsarter

Begreppet naturvårdsarter är en samlingsterm för arter som är extra skyddsvärda, genom att de indikerar att ett område har höga naturvärden eller i sig själva är av särskild betydelse för biologisk mångfald. Idag omfattar detta begrepp juridiskt skyddade arter, typiska arter, rödlistade arter, ansvarsarter, signalarter och nyckelarter. Typiska arter är arter vars förekomst indikerar s.k. gynnsam bevarandestatus hos aktuell naturtyp enligt EUs art- och habitatdirektiv.

Teckenförklaring:
F = Arten omfattas av EU:s fågeldirektiv
A = Arten omfattas av EU:s art- och habitatdirektiv
s = Signalart enligt Skogsstyrelsen (2005)
P = Arten omfattas av ett åtgärdsprogram för hotade arter

C = Ansvarsart för länet

Hotkategori i Sverige enligt rödlistan (2015):

CR	=	Critically endangered	Akut hotad
EN	=	Endangered	Starkt hotad
VU	=	Vulnerable	Sårbar
NT	=	Near threatened	Nära hotad
DD	=	Data deficient	Kunskapsbrist

Fåglar						
Sånglärka	*Alauda arvensis*	NT		F		
Kråka	*Corvus corone*			F		
Skata	*Pica pica*			F		
Gröngöling	*Picus viridis*	NT				
Tallbit	*Pinicola enucleator*				typisk	
Kungsfågel	*Regulus regulus*	VU				
Taltrast	*Turdus philomelos*			F		
Kärlväxter						
Blåsippa	*Hepatica nobilis*					karakteristisk
Grönpyrola	*Pyrola chlorantha*				typisk	
Skalbaggar						
Granbarkgnagare	*Microbregma emarginatum*					s
Mossor						
Pygmémossa	*Acaulon muticum*	NT				
Källgräsmossa	*Brachythecium rivulare*			typisk		
Grön sköldmossa	*Buxbaumia viridis*		A	typisk		s
Stubbspretmossa	*Herzogiella seligeri*			typisk		s
Blåmossa	*Leucobryum glaucum*			typisk		s
Källpraktmossa	*Pseudobryum cinclidioides*			typisk	karakteristisk	s
Kransmossa	*Rhytidiadelphus triquetrus*			typisk	karakteristisk	
Lavar						
Sotlav	*Acolium inquinans*					s
Lönnlav	*Bacidia rubella*			typisk		s
Gulpudrad spiklav	*Calicium adspersum*			typisk		s
Kornig nållav	*Chaenotheca chlorella*					s
Grynig nållav	*Chaenotheca chrysocephala*					s
Brun nållav	*Chaenotheca phaeocephala*			typisk		s
Sotlav	*Cyphelium inquinans*			typisk		s
Lunglav	*Lobaria pulmonaria*	NT		typisk	karakteristisk	s
Bårdlav	*Nephroma parile*			typisk		s
Liten blekspik	*Sclerophora peronella*	VU		typisk		s
Svampar						
Grangråticka	*Boletopsis leucomelaena*	VU		typisk		s
Trådticka	*Climacocystis borealis*			typisk		s

Ädelspindlingar	*Cortinarius subgen. Phlegmacium*				s
Hasselticka	*Dichomitus campestris*		typisk		s
Fyrflikig jordstjärna	*Geastrum quadrifidum*	NT	typisk		s
Blekticka	*Haploporus tuberculosus*	NT			s
Zontaggsvamp	*Hydnellum concrescens*				s
Dropptaggsvamp	*Hydnellum ferrugineum*				s
Gul taggsvamp	*Hydnellum geogenium*	NT	typisk		s
Smalfotad taggsvamp	*Hydnellum gracilipes*	VU			
Skarp dropptaggsvamp	*Hydnellum peckii*				s
Svavelriska	*Lactarius scrobiculatus*				s
Svavelticka	*Laetiporus sulphureus*		typisk		
Gammelgranslav	*Lecanactis abietina*		typisk		
Kötticka	*Leptoporus mollis*	NT	typisk		s
Grovticka	*Phaeolus schweinitzii*				s
Ullticka	*Phellinus ferrugineofuscus*	NT	typisk	karakteristisk	s
Tallticka	*Phellinus pini*	NT			s
Stor aspticka	*Phellinus populicola*	NT	typisk	karakteristisk	s
Ekticka	*Phellinus robustus*	NT	typisk		s
Rynkskinn	*Phlebia centrifuga*	VU	typisk	karakteristisk	
Gul fingersvamp	*Ramaria flava s.lat.*				s
Orangegul fingersvamp	*Ramaria largentii*	VU			s
Fjällig taggsvamp s. str.	*Sarcodon imbricatus s. str.*				s
Blomkålssvamp	*Sparassis crispa*				s

Kulturhistoriska värden

En torplämning i form av en husgrund med spisröse finns intill ängslyckan i skogen. Intill lämningen finns också resterna av en brunn. Utöver torplämningen finns också ett antal stensättningar i området.

Värden för friluftslivet

Reservatet har mycket höga värden för friluftslivet. Upplandsleden korsar skogen i nord-sydlig riktning, och ytterligare fler stigar leder besökare genom, och runt skogen. Den variationsrika miljön ger många sinnliga upplevelser och den kuperade terrängen innebär att det nästan alltid går att finna tysta platser i lä. I skogsbrynet finns många naturliga utkiksplatser där besökare kan skåda ut över det kringliggande jordbrukslandskapet. Barnen i intilliggande skola och förskolor använder skogen på sina raster.

Prioriterade bevarandevärden

Markslag och naturtyp:	kalkbarrskog, trädklädd betesmark, gammal tallskog, sumpskog, ängsmark, öppen mark	
Strukturer:	gamla barrträd, grov asp, grov ek, skogsbryn, solexponerad tall, död ved, fuktdråg, ängslycka	
Växt-, svamp- och djursamhällen:	kalkgynnade marksvampar, vedlevande svampar, vedlevande insekter	
Arter:	*Nothorhina punctata*	reliktbock
	Boletopsis leucomelaena	grangråticka
	Hydnellum sp.	korktaggsvampar
	Phlebia centrifuga	rynkskinn
	Haploporus tuberculosus	blekticka
	Phellinus pini	tallticka
	Lobaria pulmonaria	lunglav
	Ramaria sp.	korallfingersvampar
Friluftsliv:	naturupplevelse, naturpedagogik, cykling, ridning, strövområde, vandring, svampplockning	

KÄLLFÖRTECKNING

Publicerade skrifter

ArtDatabanken. 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
Almquist, E. 1929: Upplands vegetation och flora. Acta Phytogeographica Suecica.

Nitare, J. (red.) 2005. Signalarter - Indikatorer på skyddsvärd skog. Flora över kryptogamer. Skogsstyrelsens förlag, Jönköping.
Nitare, J. 2019. Skyddsvärd skog. Naturvårdsarter och andra kriterier för naturvärdesbedömning.

Nordiska ministerrådet, 1984.: Naturgeografisk naturindelning av Norden.
Skogsstyrelsen, Skogens pärlor, tillgänglig på http://karta.svo.se/, citerad 15/5 2005.

Opublicerade skrifter

Skötselplan för Knivsta kommuns skogs- och naturmark (2014),
Vad händer när kottarna tar slut? (2016),
Knivsta kommuns Grönstrukturplan (2016),
Naturvärdesinventering vid Nydal och Ängby, Knivsta kommun, Ekologigruppen, (2019)
Sammanställning av inrapporterade arter, Knivsta kommun (2019)

Digitala källor

ArtDatabanken, Artfakta. https://www.artdatabanken.se/sok-art-och-miljodata/artfakta/
Riksantikvarieämbetet. 2011. Fornlämningsregister, tillgängligt på https://app.raa.se/open/fornsok/
Skogsstyrelsen, Skogens pärlor, tillgänglig påhttps://kartor.skogsstyrelsen.se/kartor/
Lantmäteriets kartinformation, tillgänglig på https://www.lantmateriet.se/sv/kartor-och-geografisk-information/kartor/

Kartmaterial

Lantmäteriets digitala häradsekonomiska karta. Erentuna J112-84-2, Kartlagd 1859-1863.

PLANDEL

Beskrivning, bevarandemål och skötselåtgärder

Reservatet har delats upp i 8 skötselområden. För avgränsning av områdena A-E, se skötselområdeskarta, bilaga 4.1 Reservatsområdet är mosaikartat och gränsen mellan olika skötselområden är diffus. Mindre delar av skötselområdena kan avvika väsentligt från skötselområdet i stort.

Skötselområde A: Trädklädd betesmark 4,4 ha

Beskrivning: Gamla betesmarker i igenväxningsfas med stort inslag av ek, oxel och asp. I områdena finns grova träd som är trängda av framförallt slån eller hägg. På de grova träden finns bevarandevärda arter såsom blekticka, nållavar och lunglav.

Bevarandemål: Öppen betesmark med kontinuitet av grova, gamla lövträd av framförallt ek, oxel och asp. Fristående jätteträd av ek. Enstaka gamla enar och inslag av slån och andra blommande buskar. Kontinuitet av solexponerad död ved.

Skötselåtgärder: Restaurering:
Frihuggning: Ek och asp frihuggs i området generellt, men särskilt i sköteselområdets kantzoner, under ett antal år.
Röjning: Slånbuskage begränsas genom röjning och fraktas bort.
Löpande:
Om graninvandring eller täta buskage utgör ett hot mot lövträden eller begränsar ljusinsläppet avsevärt, avlägsnas dessa genom ringbarkning, avverkning eller röjning i skötselområdet. Också asp kan, vid behov, avlägsnas genom ringbarkning eller avverkning. Viktigt är att försöka undvika snabba slyuppslag. Områdena bör hävdas genom slåtter eller bete om möjligt. Viktigt är då att ta hänsyn till tillgängligheten för friluftslivet vid instängsling.

Skötselområde A1: Trädklädd betesmark 2,7 ha

Beskrivning: Gammal åker där gran och björk planterats, förmodligen på sent 1980-tal och senare. Området avgränsas av diken som avleder vatten från skogen och den stora åkermarken i mitten av Ängbyskogen. Granbeståndet är delvis väldigt tätt och svårforcerat. I ytterkanten av området finns enstaka större sälgar och någon tall och asp. En stig leder in i skogen.

Bevarandemål: Ljusöppet trädbärande område med ett varierat, olikåldrigt, flerskiktat trädskikt av olika trädslag. Kontinuitet av

solexponerad död ved.

Skötselåtgärder: Restaurering:
Luckhuggning: Fäll granar som står tätt och frakta ut ur området. Spara och friställ sälg, asp och tall som står i kantområden.
Röjning: Sly röjs bort också för att öka ljusinsläppet.
Löpande:
Vid behov fälls granar för att gynna lövträd och bevara en ljus skogsmiljö. Grov, död ved lämnas på solexponerade platser. Fältskiktet hävdas genom slåtter eller bete för att undvika igenväxning.

Skötselområde A2. Trädklädd betesmark

Beskrivning: Området är en inhägnad, tvådelad hundrastgård. I sydväst är området öppet med en gräsmatta och grova tallar.

Bevarandemål: Ljusöppet trädbärande område med ett varierat, olikåldrigt, flerskiktat trädskikt av olika trädslag. Kontinuitet av solexponerad död ved.

Skötselåtgärder: Restaurering:
Luckhuggning: Fäll granar som står tätt och frakta ut ur området. Spara och friställ sälg, asp och tall som står i kantområden.
Röjning: Sly röjs bort för att öka ljusinsläpp och tillgängliggöra större delar av området för hundaktiviteter.
Löpande:
Vid behov fälls granar för att gynna lövträd och bevara en ljus miljö. Grov, död ved lämnas på solexponerade platser. Fältskiktet hävdas genom slåtter eller bete för att undvika igenväxning.

Skötselområde B: Sumpskog 2 ha

Beskrivning: Delvis försumpad gammal igenväxande åkermark dominerad av unga lövträd av asp och *salix* med naturliga luckor. Igenväxta diken genomskär området. Den norra delen av området är igenväxt av ca 30-40 år gamla snår av salixarter och hägg. En glänta med en nästan permanent vattenspegel kvarstår i den södra delen.

Bevarandemål: Luckig lövdominerad sumpskog, med god tillgång till död ved. En naturlig luckighet ska uppstå då träd dör av i sumpmarken.

Skötselåtgärder: Nyskapande: Lägg igen diken i ytterkanterna.
Löpande: Lämna området för fri utveckling. Röj undan

invandrade gran.

Skötselområde C: Naturskogsartad tallskog 14 ha

Beskrivning: Skog som domineras av gammal tall, med inslag av gran och lövträd. Hällmarkstallskog med marksikt som domineras av lavar. I lägre partier återfinns mer gran och hällmarkstallskogen övergår stegvis till blåbärsgranskog.

Bevarandemål: Gammal tallskog med en kontinuitet av gamla träd och död ved i form av både lågor och torrakor. Inslag av gran och lövträd i dalar.

Skötselåtgärder: Löpande:
Friställ gamla tallar vid behov genom att ringbarka eller avverka framförallt gran. Särskilt i solexponerade miljöer, såsom i bryn är detta värdefullt.
Undvik att störa markskiktets lavar och mossor på hällmarker.
För att säkra kontinuitet av hartsrik, beständig tallved kan levande tallar längsbarkas (katas).

Skötselområde D: Naturskogsartad barrblandskog 42 ha

Beskrivning: Barrblandskog med god tillgång till gammal gran och död ved. Inslag av gammal asp och sälg. I skogen finns kalkgynnade marksvampar, liksom arter knutna till död ved.

Bevarandemål: Flerskiktad, olikåldrig barrblandskog med en naturlig luckighet och kontinuerlig tillgång till grov, död ved. Områdesvisa större inslag av asp, ek och sälg.

Skötselåtgärder: Restaurering: Befintligt dike täpps igen till stor del. Vid extrema flöden ska diket kunna brädda.
Löpande: Säkerställ att skogen inte växer igen med gran genom att friställa valda träd av framförallt tall och asp och i vissa fall också sälg, framförallt i brynområden.
Vid behov kan luckor huggas fram för att öka ljusinsläpp och underlätta föryngring.
Området får gärna betas och i samband med det hägnas in. Vid inhängning måste friluftslivets behov beaktas.

Skötselområde D1: Granskog

Beskrivning: Granskog som planterats under 1980-talet. Enstaka lövträd finns

spridda i skogen.

Bevarandemål: Flerskiktad, olikåldrig barrblandskog med en naturlig luckighet och kontinuerlig tillgång till grov, död ved. Områdesvisa större inslag av asp, ek och sälg.

Skötselåtgärder: Restaurering: Hugg fram luckor om ca 10-20 m2 storlek i skogen, framförallt runt befintliga lövträd. Ringbarka träd i brynet. Frakta bort veden. Skapa luckor i skogsbrynet under ett antal års tid.
Löpande: Välj ut träd som har potential att utveckla höga naturvärden och friställ dem.
Området får gärna betas och i samband med det hägnas in. Vid inhängning måste friluftslivets behov beaktas

Skötselområde E: Öppen mark

Beskrivning: Vall

Bevarandemål: Öppen mark som kan fungera som aktivitetsyta för friluftsliv och/eller jordbruksreserv.

Skötselåtgärder: Löpande: Slåtter eller annan hävd vid behov.
Området får gärna betas och i samband med det hägnas in. Vid eventuell inhängning måste friluftslivets behov beaktas.

Skötselområde E1: Öppen mark med brynmiljö

Beskrivning: Öppen ängsmark med fuktdråg och torrare kantzon. Ett igenväxt dike skär genom området. Sannolikt har området betats eller slagits tidigare då kantzonen består av hävdgynnad torrängsvegetation. I brynet runt fuktängen finns bestånd av asp och enstaka spärrgreniga tallar, också ett spår av den tidigare hävden.

Bevarandemål: Öppen mark med fuktdråg och torrare kantzon med grova träd som kan solexponeras.

Skötselåtgärder: Restaurering: Röj/gallra brynet. Spara grov tall, gran och asp.
Löpande: Slåtter vid behov. Röjning och gallring av brynet för att skapa en kontinuitet av grov asp och tall.

Anordningar för friluftslivet

Se bilaga 4.2 för friluftsanordningarnas/-anläggningarnas ungefärliga läge. Den exakta placeringen av anläggningar detaljstuderas inför deras iordningställande och kan komma att behöva justeras löpande.

Beskrivning: Ett vindskydd med eldplats finns i skogens västra del.
En utkiksplats med eldplats ligger i nordväst.
En hundrastgård med bänkar och tillgågn till vatten ligger i väst.
Upplandsleden går genom skogen i nord-sydlig riktning. Utöver Upplandsleden finns det ett stort antal mindre stigar.

Bevarandemål: Lättillgänglig information om naturreservatet finns i området och denna bidrar till att förhöja upplevelsen av besöket. Reservatet stimulerar till naturupplevelser och ett aktivt friluftsliv. Områdets friluftsanläggningar är i gott skick och underlättar för besökare att uppleva området. Reservatets gräns är tydligt markerad enligt Naturvårdsverkets riktlinjer.

Skötselåtgärder: Nyskapande:

- Placera ut informationsskyltar vid entréer till skogen
- Upprätta eldstad, bänkar eller stockar att sitta på samt ett vedförråd.
- Frihugg försiktigt, utan att riskera naturvärden, utsiktsplats så att utsikten är tillräckligt oskymd.
- Röj en rågång. Markera reservatets gräns med färg på träd samt med hörnstolpar.
- Anordna stigar och markera ut dem i färg som markerar var det är tillåtet att cykla eller rida i reservatet.
- Markera reservatets gräns med färg på träd samt med hörnstolpar.

Löpande:

- Underhåll av stig och spänger. Riskträd som fälls lämnas kvar i skogen.
- Underhåll av hundrastgårdens stängsel och anordningar.
- Städning av eldplats. Fyll på vedförrådet.
- Hugga bort enstaka unga och medelålders träd i syfte att skapa ett glest trädskikt med utsikt.vid utsiktsplatsen.
- Röjning av rågången. Förstärk målning på träd och underhåll av hörnstolpar.
- Byt ut skyltar vid behov.
- Genomför tillsyn av anordningar.

Upplysningar

Vägar (inklusive vägdiken), stigar och ledningar

Befintliga stigar och ledningar inom reservatet får underhållas. Nödvändiga röjningar i anslutning till dessa får utföras. Underhåll av belysning intill gång- och cykelväg får underhållas.

Byggnader och andra anläggningar

Vindskydd, torrdass, spänger och eldplatser får underhållas vid behov. Nödvändiga röjningar i anslutning till dessa får utföras.

Upplag m.m.

Tillfälliga upplag får upprättas av förvaltaren i samband med skötsel av området.

Ridning och cykling

Det är förbjudet att rida eller cykla utanför i terrängen utmärkt ridstig respektive cykelled.

Stängsel och staket

Stängsel får sättas upp i de skötselområden som ska betas, samt runt befintlig hundrastgård. Stängslen ska förses med genomgångar där så behövs, t.ex. där stigar går genom betesområdet.

Jakt och fiske

Jakt är inte tillåtet med undantag för jakt på vildsvin eller annan art som hotar de prioriterade skyddsvärdena i reservatet.

Fornlämningar

Fornlämningar är skyddade enligt kulturmiljölagen (SFS 1988:950). För åtgärder som rör fornlämningar krävs samråd med Länsstyrelsens kulturmiljöansvariga.

Kulturlämningar

Åtgärder som rör kulturlämningar ska ske i samråd med Länsstyrelsens kulturmiljö-enhet.

UPPFÖLJNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER

Kommunen ansvarar för dokumentation av förändringar inom reservatet, inklusive skötselåtgärder. Dokumentationen bör ske med både anteckningar och fotografier. Skötselåtgärderna ska följas upp för att kontrollera att de genomförda åtgärderna överensstämmer med bevarandemålen. Status före och efter utförda skötselåtgärder ska dokumenteras.

BILAGOR

4.1. Skötselområdeskarta
4.2. Förvaltningsinriktning friluftsanordningar

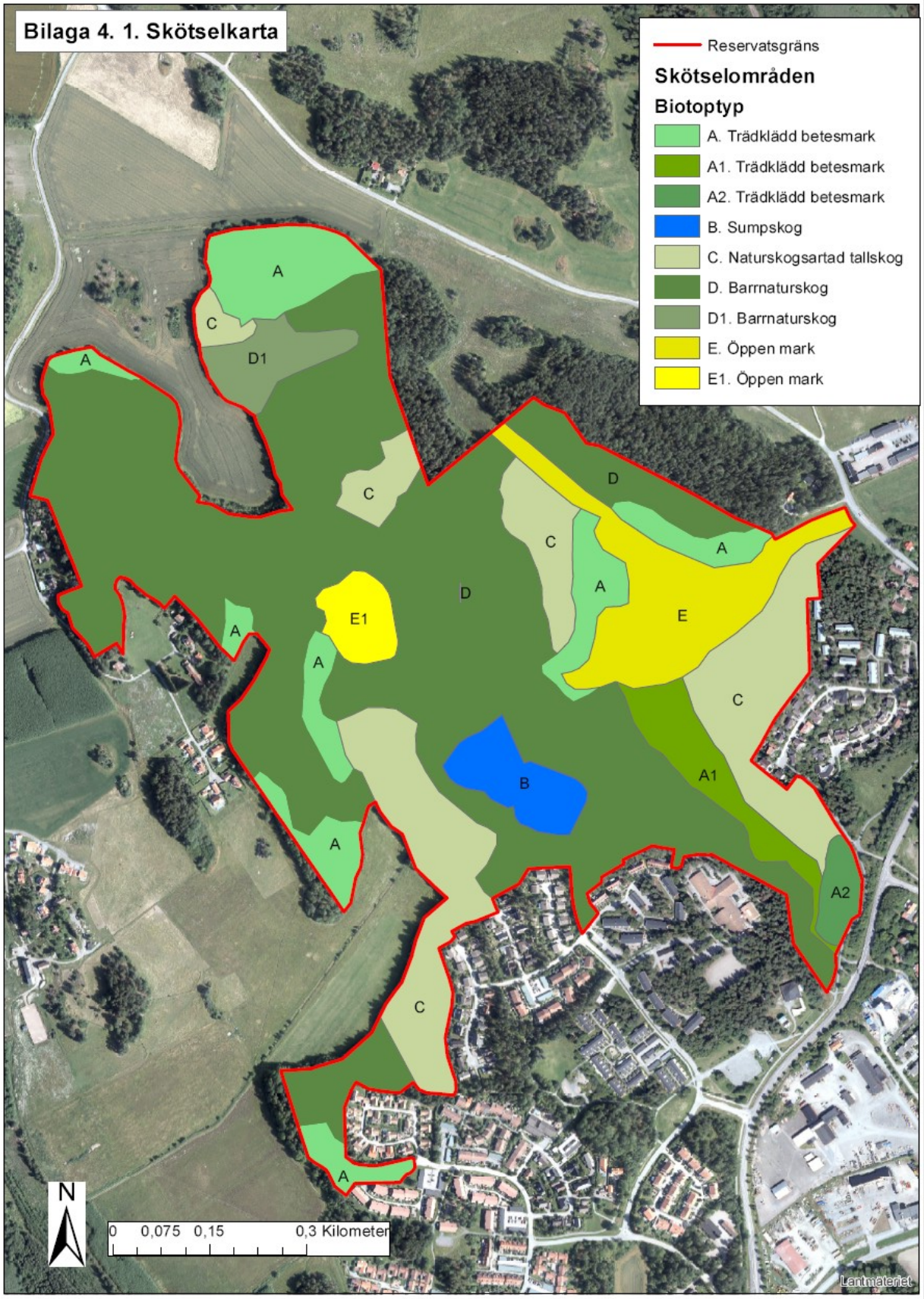
Bilaga 4. 1. Skötselkarta
Reservatsgräns
Skötselområden
Biotoptyp
A. Trädklädd betesmark
A1. Trädklädd betesmark
A2. Trädklädd betesmark
B. Sumpskog
C. Naturskogsartad tallskog
D. Barrnaturskog
D1. Barrnaturskog
E. Öppen mark
E1. Öppen mark
A
C
D1
A
C
D
C
A
A
E
E1
D
A
A
C
B
A1
A
A2
C
A
N
0 0,075 0,15 0,3 Kilometer
Lantmäteriet

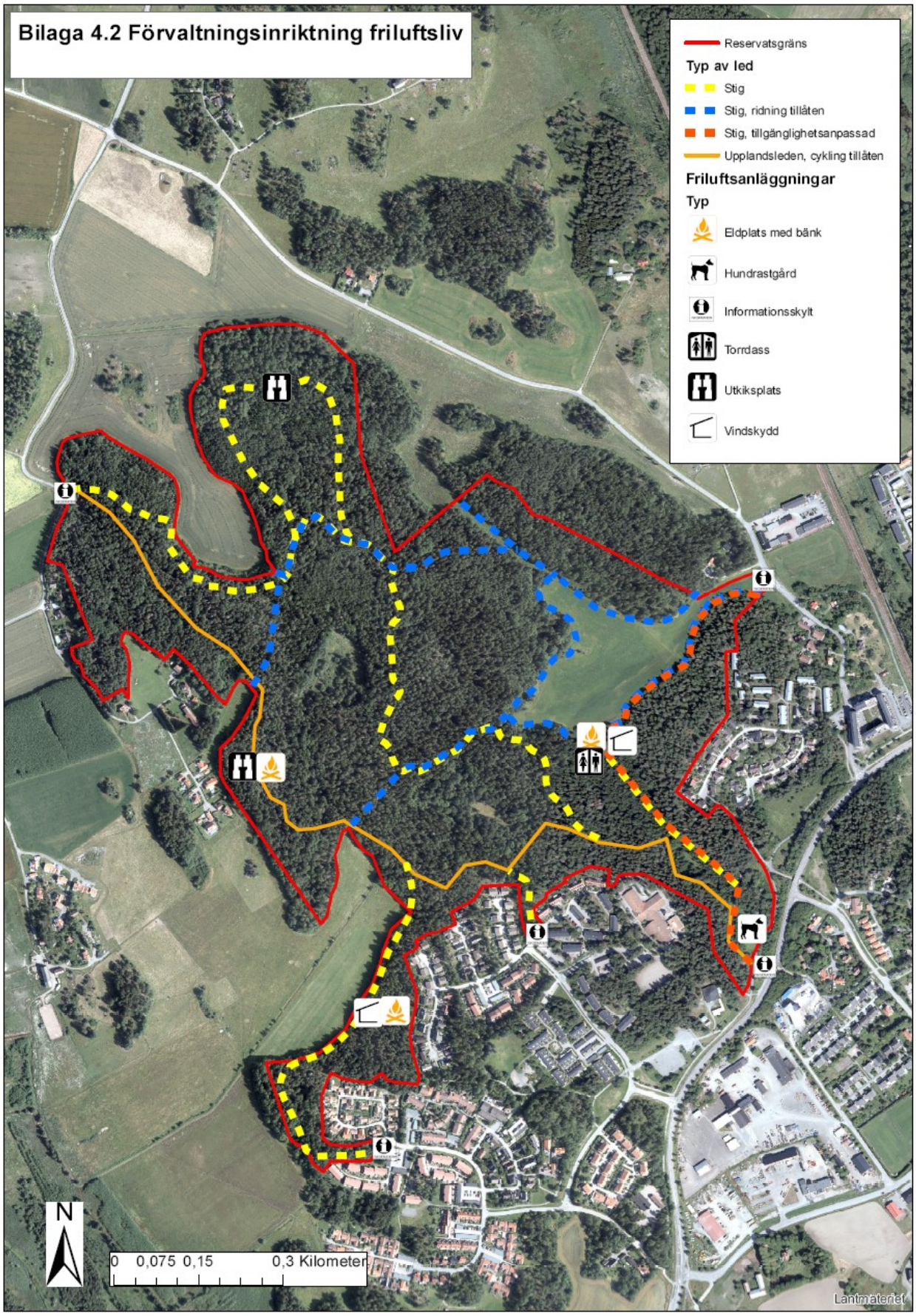
Bilaga 4.2 Förvaltningsinriktning friluftsliv
Reservatsgräns
Typ av led
Stig
Stig, ridning tillåten
Stig, tillgänglighetsanpassad
Upplandsleden, cykling tillåten
Friluftsanläggningar
Typ
Eldplats med bänk
Hundrastgård
Informationsskylt
Torrdass
Utkiksplats
Vindskydd
N
0 0,075 0,15 0,3 Kilometer
Lantmäteriet

Bilaga 5. Sammanställning av inkomna synpunkter

Synpunkter om reservatsbildandet

Upplandsstiftelsen, Trunstagruppen, Naturskyddsföreningen Knivsta, Skogsstyrelsen, Omställningsgruppen, Knivsta föreningsråd, Knivsta cykelklubb, Friluftsfrämjandet Knivsta, Uppsala länsstyrelse samt sjutton privatpersoner har inkommit med synpunkter. Samtliga inkomna synpunkter är positiva till bildande av reservatet.

Synpunkter gällande reservatets avgränsning

Förslag har inkommit gällande att utöka reservatet mot nordost samt mot sydväst. Knivsta kommun har åtagit sig att bygga 15000 nya bostäder i kollektivtrafiknära läge till år 2057. Områdets närhet till stationen och Trunstavägen innebär att det i framtiden kan vara lämpligt för sådan bostadsbebyggelse, även om inga direkta sådana planer finns för området idag. Knivsta kommun gör bedömningen att det i detta skede inte är lämpligt att utöka reservatsområdet. Möjligheten att göra det i ett senare skede kvarstår.

Synpunkter gällande reservatets syfte

Flera intressenter har lämnat synpunkten att naturpedagogiken bör tydliggöras i syftesbeskrivningen. Det förtydligats.

Synpunkter gällande föreskrifter och skötselplan

Idag har fastighetsägare möjlighet att röja sly som har en stamdiameter under 4 cm 10 m från fastighetsgräns på kommunal mark. Synpunkter har inkommit om att fastighetsägare även i fortsättningen bör ha den möjligheten också i naturreservatet. Knivsta kommun menar att detta inte är i linje med reservatets syfte, att det skulle skapa en otydlighet gentemot allmänheten om vilka föreskrifter som gäller i reservatet, samt komplicera förvaltningen av reservatet. Kommunen är förvaltare av reservatet. Om fastighetsägare i reservatsgräns har synpunkter på förvaltningen av reservatet har de möjligheten att inkomma med dem till förvaltningen. Kommunen välkomnar ett samarbete om åtgärder i närheten av reservatsgränsen.

Fastighetsägare i tomtgräns har uttryckt en oro vad gäller möjligheten att underhålla sina fastigheter in anslutning till reservatet. Föreskrifterna har förtydligats så att fastighetsägare efter överenskommelse med reservatsförvaltaren (Kommunen) vid behov har möjlighet att röja eller uppföra tillfällig anläggning som kan behövas för underhåll av den egna fastigheten. Reservatsföreskrifterna tillåter fällning av träd eller grenar som kan innebära fara för person eller anläggning, innanför eller utanför reservatet. Den kommunala handläggningen av ärenden som rör riskträd kommer att vara densamma efter reservatsbildningen som den varit tidigare.

Ängbyskogen nyttjas idag för ridning och cykling. Upplandsleden är en viktig led för cyklister för att kunna ta sig genom skogen. Det finns flera hästgårdar runt skogen och ryttarna rider in och genom skogen på ett flertal platser. Problematik finns vad gäller ryttarnas och cyklisternas möjligheter att samnyttja stigar och leder, samt att markförhållandena i skogen inte överallt, och under alla tider tål det slitage som cykling och ridning innebär. Således behöver cyklingen och ridningen begränsas för att skogen ska vara långsiktigt tillgänglig för så många cyklister, ryttare

och andra besökare, som möjligt. Detta underlättar också den framtida förvaltningen av stigarna och skogen som helhet.

I skötselplanens bilaga 4.3 finns stigar där cykling och ridning är tillåtet utmarkerat. Kartan ska ses som en förvaltningsinriktning och inte som att stigarnas läge är låst. Deras exakta läge behöver studeras och utvärderas i detalj och kan komma att förändras över tid.

Flera har önskat att möjligheten att tälta och elda med Kommunens tillstånd ska finnas. Föreskrifterna har reviderats enligt detta önskemål.

Synpunkter har inkommit gällande brandrisk i reservatet. Genom att begränsa eldningen till iordninggjorda platser i reservatet kommer risken för att bränder sprids okontrollerat minska. De iordninggjorda platserna kommer att underhållas så att de är lätta att använda för allmänheten.

Föreskrift om antal deltagare vid större evenemang har förtydligats enligt önskemål.

I skötselplanen har förtydligats förvaltningsinriktning vad gäller toaletter, tillgänglighet och entréer med informationsskyltar. Vid friluftsanläggningarna finns möjligheten att placera soptunnor och ved förråd vid behov. Anläggningarna får underhållas och skog får röjas intill dessa vid behov.

Möjligheten finns att iordningsställa cykelparkeringar i anslutning till entréer. Bilparkering finns idag i närområdet på ett flertal platser. Naturreservatet är också på gångavstånd till järnvägsstationen. Frågan om parkeringsplatser utreds i kommunens fysiska planering, vilket ligger utanför reservatsarbetet.

Länsstyrelsen har begärt förtydliganden gällande en del föreskrifter och skötselområden. Revideringar har gjorts i möjligaste mån efter önskemålen.

Övriga synpunkter

Uppgifter om att en del massor har tippats i de centrala delarna av reservatet på 1970-80-talet. Platsen har besökts av miljöinspektör som inte har sett skäl att begära någon ytterligare åtgärd. Möjligheten att göra provtagningar och undersöka saken vidare kvarstår oavsett reservatsbildning.